

**Oratio in obitum clariss. & praestantissimi viri, Henrici Renerii
... : habita in templo maximo postridie exequiarum, xv Kal.
April. mdcxxxix : accedit ejusdem carmen funebre**

<https://hdl.handle.net/1874/31201>

ANTONII ÆMILII
ORATIO

In obitum

Clariss. & præstantissimi Viri,

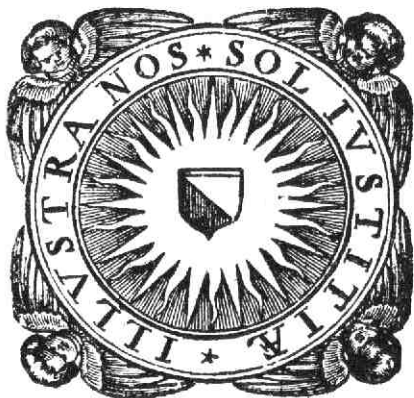
HENRICI RENERII,

Liberalium artium Magistri, & Philoso-
phiæ in Academiâ Ultrajectinâ Professoris.

Habita in templo maximo po-
stridie exequiarum,

xv. Kal: April. clō Io c xxxix.

Accedit ejusdem Carmen Funebre.

ULTRAIECTI,

Ex Officinâ ÆGIDII ROMAN; Acad.

Typographi, Anno 1639.

SENEC. EPIST. I. ET LIV.

IN hoc, nisi fallor, erramus,
quòd mortem judicamus se-
qui: cùm illa & præcesserit, &
secutura sit. quicquid ætatis
retro est, mors tenet.

ANTONII ÆMILII
 ORATIO
 FUNEBRIS,
 Dicta honori & memoriæ

Clariss. & doctissimi Viri,

HENRICI RENERII:

X hoc loco, de argumento hæc-
 nus inusitato dicturum, multa sunt
 quæ conturbant, & tantum non vo-
 cem intercludunt. Tanta quippe
 fatali, sed inexpectato, casu, facta
 rerum commutatio est, ut, quem
 docentem audire solemus, nunc extinctum deslere
 lugubris hic jubeat dies; & vos, qui ad meliorum
 artium acroama congregari consuëstis, nunc ad bu-
 sta & rogos coisse; qui salutaria virtutis præcepta
 hinc petere soletis, nunc ad mortualia & primas
 nostræ Minervæ lacrymas convenisse, videam; &
 quos siccos hæcenus attulistis oculos, nunc fletu
 undantes adspiciam. Lugent & sordent, quas co-
 limus, Musæ nostræ; mœrent patres; totus, ut vi-
 detis,

detis, clarissimorum collegarum confessus, fractus animo ac dejectus stupet; omnis denique ordinis & ætates viri, quos plurimos funestus hic casus affligit, in squalore sedent & lacrymis. Vos quoque, eruditi juvenes, quos frequentes circumspicio, non eodem, quo soletis, hîc confistitis animo, cùm singulorum ora & oculos contueor. cujus enim doctæ vox animis vestris adhuc inheret & auribus, eum tacitis nunc requiritis suspiriis. Cujus improvise calamitatis vos à me, Audit. ego à vobis solatiū frustra expecto. Quid enim alii solemur alios, qui communi prostrati jacemus vulnere? Quid ego hîc loquar, magis ad lugubrem planctum, quàm ad orationem compositus, in tam cari capitis occasu, cum quo vel patriæ, vel morum cognatio me junxerat arctiùs. Mœror dicturo interrumpit vocem, & tacere funebri die, quàm verba facere, magis decorum omnes putant. *Dies quo Germanici reliquiarumulo Augusti inferebantur, inquit noster Tac. modo per silentium vastus, modo ploratibus inquires fuit.* Apud eos tamen, qui meliores profitentur literas, omni dolore potentior ratio esse debet, quæ mœrorem temperare, & gratos nos esse jubet, in ejus morte decorandâ, cui nullam jam aliam gratiam referre possumus: quod & auctoritate clarissimi ordinis, & veterum exemplo, & extincti amore facere jubemur. Parentemus ergò defuncto, & cùm corpori jam abunde litatum sit, nunc mani-
bus

bus-ejus debitas persolvamus inferias. Quod nobis omnibus sapientiæ doctrinam professis, haut male conveniat: quia inter pias mentis cogitationes non postrema est, quâ mortem meditamur & novissimas corporis exuvias: quod animos nostros multò solet movere acriùs, in propinqui vel amici occasu. De quo dicturus, Audit. majorem attentionem à vestro erga extinctum amore, quàm à meâ, quam sola brevitatis commendat, oratione mihi polliceor. Quæ corporis bona sunt, quæque à fortunâ variè dispensantur, non spectat sapiens, eoque mihi vel prætereunda, vel tãtùm delibanda esse duxi. Natus est noster Renerius, quid nostrum dixi, jam indigetem & municipem cœli? natus, inquam, annis abhinc XLVI. in urbe Hojo ad Mosam, ferri fodinis nobili, in Eburonibus, qui jam olim suis adversus C. Cæsarem armis claruere. Patre mercatore, & Canonicorum inibi quæstore; avo autem magnæ in aulâ Parmensi auctoritatis viro, & quod plerique in vitâ nunc primum ducunt, formandæ ipsius principis pueritiæ, sub imperio Margaretæ, præfecto. A parente, qui eximiam pueri indolem, & ad literas factam videbat, Leodicum, quod caput gentis, missus, paucis annis tantum in humanitatis studiis promovit, ut necdum positâ prætextâ, Lovanium ad capiendum uberiores ingenii cultum concesserit: ubi in celebri Falconis collegio, philosophiæ spatia feliciter emensus, inter æquales,

les, qui trecenti aut præterpropter, liberalium artium laureâ tum unâ donabantur, secundas fortitus est, cùm primas meruisset; quas nobilis juvenis per gratiam exambiverat. quâ injuriâ indignè acceptâ, ut solent generosâ indole juvenes, cùm magna inibi laborum præmia sperare posset, multorum votis publicæ professioni jam destinatus, plura, ut erat ingenio discendi avido, doceri maluit. Leodicum igitur repetit, ubi in gymnasium principis Ernesti admissus, & S.S. Theologiæ studio jam initiatus, forte in magni doctoris de Christianâ religione institutiones incidit: quarum lectione meliora admonitus, patriam superstitionem ejuravit: cumque ob eam rem omni parentum gratiâ & benignitate excidisset, omnia autem incorrupto Dei cultui postputaret, patris indignationem fugiens, Lugdunum Batavorum, tanquam in aram, secessit: ubi spectatâ vitæ integritate, & quod in eo prope singulare erat, aperto & simplice pectore, protinus omnium gratiam, quam apud suos amiserat, sibi conciliavit. Ut enim sydera extra nubem, ita pulchrum sine personâ putabat animum, cui idem semper, qui fronti, esset color, submoto omni linguæ tectorio & verborum involucro. Adhæc cùm multos æquare, plurimos posset præminere, plerumque, quâ erat vel modestiâ, vel ingenuo pudore, aliis consuêrat cedere, & se infra modulum suum æstimare. Quâ amabili & illecebrosâ mo-

rum indole, quam in Socrate adeò commendant veteres, eruditorum imprimis studia demeritis, post aliquanto in collegium Gallicum recipitur, in quo per quinquennium in sacras præcipue literas, & quæ eò pertinerent, incubuit. Interea loci advenit parens, filium ad avitam religionem revocaturus. Hic vetò, Audit. Specimen specitur, hic certamen cernitur, ubi pariter pro Dei & hominis immortalis gloriâ pugna pugnatur; ubi pater, cujus magna in suos auctoritas est, cum filio committitur: in quo certamine turpis victoria videri posset, nisi quem natura vinci jubebat, victorè voluisset Deus. Aures & animum arrige, quisquis inter verum & mendacem Dei cultum hætenus stas medius, aut in errorem pronior. Prior itaque pater suis blanditiis juvenem permulcere, Attalicam apud suos conditionem polliceri, orare; dein miscere precibus minas, versare in omnes partes juvenilem animum: hic verò placidè obsistere, æquis rationibus; quoad ejus facere poterat, parentem lenire, animum veritatis luce convictum testari; eoque hoc unum, quod patris error urgebat abnuere, cætera, quæ filios decerent, obsequiosum. Cùm nihilofecius, quæ erroris pervicacia est, ille instaret, omnesque ad expugnandam constantiam adhiberet machinas, tum filius,

— *velut rupes, vastum quæ prodit in aquor;*
Obvia ventorum furis, expositaque ponto,

Vim cunctam, atque minas perfert, calique marisque,
Ipsa immota manens, se in eo
 „invictum & inflexibilem professus, Durum qui-
 „dem, inquit, & impium est patri obstrigilare: ne-
 „que enim me præterit, optime parens, quid ju-
 „beat naturæ lex; quid dicet pietas, quæ tibi me
 „obstringit, sed magis Deo. parenti obsequium
 „debeo, sed magis isti cœlesti. Tibi primum æris
 „haustum, & hanc, quâ fruor, lucem; tibi sanctam
 „educationē illi autem omnia accepta refero: eoq;
 „magna apud me tui, sed major cœli reverentia
 „est. Proinde ignosce quæso hoc unum neganti,
 „hunc calcivium bene positum non reduco.
 „*Ne nulla ambitio, vis nulla, nulla auctoritas,*
 „*Movere poterit illâ in re de statu.*

Parens, cum obfirmatum in vero Dei amore ani-
 mum concurrare nequiret, ultima experturus, ad
 decretorium denique accedit stylum, quem præci-
 puè amabat, abdicando. Cum id quoque frustra
 esset, re desperatâ, incertum iratior an tristior, ad
 suos revertitur. Noster verò, patre confisus Deo,
 in quo possidebat omnia, in illâ fortunæ iniquita-
 te & patrimonii inopiâ, nihil sibi deesse vidit, præ-
 ter suorum gratiam. Privatâ quippe discipulorum,
 qui frequentes ad eum confluebant, institutione, a-
 liquot annis honestè vitam toleravit: cumque sub-
 inde, ut solent laudis gloriâ accensi juvenes, publi-
 co disputatium certamini se misceret, & in illâ sa-
 pientiæ

pietia palæstrâ omnium adverteret oculos & aures, omnium demereretur animos & applausum, tantam protinus apud eruditos, atque omnes reip. proceres, sui opinionem concitavit, ut à Daventriensibus ad philosophiæ professionem accitus, summâ cum laude & fructu eam personam sustinuerit: quoad abhinc annis quinque ab amplissimo senatu nostro in hanc urbem evocaretur. In quâ protinus singulari morum suavitate, & comitate, omnium amorem, omnium provocavit studia: assiduâ autem lectionum meditatione, & labore inexhausto, auditorum animos mirum quantum sibi devinxit. Consuevit autem, ut solent sublimiora ingenia, paulò philosophari liberius,

Nullius addictus jurare in verba magistri.

Hæc quippe literarum libertas ei semper visa est, quòd nemini obnoxia, sui juris & mancipii sit, nec prærogativæ sententiæ, sed meliori calculum adjiciat, expulso illo apud Pythagoræos recepto, *Ἄνθρωπος* nisi quis, ut in rebus imperii Tiberius, ita quoque in rerum cognitione, semel placita pro æternis habenda putet; aut tam infelice fato, vel crasso cælo nos natos credat, ut omnia majoribus debeamus, & nihil ipsi ingenio vel industriâ possimus, ad omnia inhabiles; aut, si quid possimus, laureolam modò in mustaceo quærere videamur. Mihi utique, ut apertis hic canam tibiis, non fit verisimile, naturam jam velut effetam, nullius melioris ingenii

nii feracem esse, quod cum antiquis componi, aut certare possit, haut secus atque in Romano theatro, ubi nemo post Roscium in orchestrâ placere queat. Multa quidem debemus primis artium conditoribus, quorum sacra apud nos memoria est:

Dii majorum umbris tenuem & sine pondere terram,

Spirantesq; crocos, & in urnâ perpetuum ver,

qui primi ad eruendas abditas rerum causas quasi signum sustulere, & exemplo, ut sequeremur, præivere: verum non soli, opinor, propitias Musas habuere Græci: utque post Herculem fortes, ita post Platonem sapientes extitisse, & post Homerum magnos vates non minus acri thyrso percussos, meminisse. Nec dubium est, quin ipsi majores, si quis manium sensus est, multa in posteris probent, multa in suis damnent, & sententiam nobis traditam non minus libenter revocent, quàm magnus Hippocrates suam de futuris capitis. Multi veterum haut dubiè idem hîc faciant, quod satyricorum pater Lucilius, qui

Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,

Decereret sibi multa, recideret omne, quod ultra

Perfectum traheretur, & in versu faciendo

Sape caput scaberet, & vivos roderet ungues.

Deinde peripateticæ familiæ pater Aristoteles, sibi permittit discedere à præceptore, cujus summa tum erat auctoritas, *Amicum Platonem, sed magis amicam Veritatem*, dictitans: cur nobis idem non liceat

in omnes veteres ? cum ex utilitate publicâ fit , in his dissentire, perinde atque iu senatu Romano, ubi receptissimum fuit illud vetus, *Qui alia omnia*: quod nec ipsi Principes, quia in rem communem id esse crederent, prorsus sustulere, cum cætera auferrent. *Antistius Labeo in Senatus lectione, cum vir virum legeret, M. Lepidum, hostem olim Augusti, & tunc exulantem, legit: interrogatusq; à principe, an non essent alii digniores, suum quemq; iudicium habere, respondit.* Et, quod magis miremini, successor Tiberius, illo longè immitior, *quædam adversus sententiam suam decerni, ne questus quidem est: cumq; senatusconsultum per discessionem forte fieret, transeuntem eum in alteram partem, in quâ pauciores erant, securus est nemo.* Ita & in sapientîam rep. & abrogare, & derogare, & obrogare, sine fraude cujusquam liceat: quam libertatem si tollimus, semper in artium incunabulis, semper in literarum tyrociniis hærebimus: nec erit, unde earum incrementa, aut proditis meliora unquam speremus. Veritas quippe in multò altiore demersa puteum est, quam ut paucis inde extrahi possit seculis. Postremò ingens spicilegium reliquum esse videbat noster Renerius; multa in spatiosis Naturæ latifundiis superesse, hæctenus intacta aut impervia; in quorum possessionem, tanquam in vacuum, non nisi magnis ingeniis venire liceat. In cujus novæ expeditionis societatem, tanquam in equum Trojanum, unâ cum paucis a-

liis noster includi voluit, duce & auspice nobili viro, nostræ ætatis Archimede, Renato de Cartes: cujus hortatu, non aliter quàm blando poppysmate generosus solet equus, immane quantum ei flagrabat animus, cum Homericò Ulyssè maria omnia & terras circulatorus; cum Dædalò supremum aëra & cœlos; cum Hercule ipsos inferos penetraturus; hoc est, in rerum naturam peruestigandam corpore & animo incubuit, magis ducem suum sibi genium, quàm veterum opiniones secutus. Nec, ut imperiti & degeneres isti solent, circa crustas, & prima rerum involucra hærendo; sed, quâ erat animi solertiâ, interiora ruspando, abditas eruebat causas: & cùm philosophorum vulgus in primo fere horum sacrorum aditu subsistere soleat, hic ipsa subibat penetralia, & intimos naturæ recessus. illos initiatos tantum; hunc, si nôris, eoptam dicas: illos, tanquam in Eleusiniis, ad minuscula modò mysteria; hunc ad majuscula admissum credas. Aruspex ex Hetruriâ animalium exta inspicere consuêrat; hic omnium corporum: ille ovium fibras; hic rerum omnium: ille ut incertos eventus posset prædicere, vel potiùs hominum illudere credulitati; hic ut abstrusas naturæ vires omnibus inspiciendas ex admirandas proderet, utque, quod nos Christiani primum ducimus, & non semel eum dixisse memini, magis magisque nosceret uniuersi fabricatorem Deum, qui

*Terrarum cæliq̄, sator, qui tempus ab ævo
Ire jubet, stabilisq̄ manens dat cuncta moveri.*

Et sanè, si verum admittitis, Audit. multæ quidem ejus sapientiæ, quam tot philosophorum familiæ profitentur, partes sunt, quas inter ea quidem præ cæteris homine digna habetur, quæ à vitiis expurgat animum: verùm nihil egerimus, nisi domitis tot monstris, supra res humanas nostra assurgat sapientia, & abdita Naturæ penetret,

—*Cælum, mare, sydera, solem,*

Lunaiq̄ globum,

atque ex universi opere ipsum æstimet & admiretur opificem. Virtus enim, quam pulsis vitiis affectamus, magnifica est, non quia per se beatum est, malo caruisse; sed quia animum laxat ad expeditiorem cognitionem universitatis, neque ante habet plenum consummatumque sortis humanæ bonum, quàm cum, calcato omni malo, petit altum, atque in interiorem Naturæ sinum effunditur. Tunc juvat inter ipsa vagantem sydera, humanas res supernè despiciere, & ridere bellantium regum in angustis certamina. Hoc ne, inquit, est illud punctum, quod inter tot gentes ferro & igni dividitur? Formicarum iste discursus est, in arcto laborantium: sursum autem ingentia spatia sunt, in quorū possessionem admittitur animus. hîc alitur, hîc crescit, ac velut vinculis solutus, redit in originem: hîc suam transilit mortalitatem, atque in melio-

rem transcribitur fortem. Hoc studio accensus noster, unam fere cogitabat, unam fere loquebatur naturam, & stupendam fabricam Dei: in quâ pernoscendâ satagebat, pernox prope & perdius: ac si forte occultam rei causam peruestigâset, ibi verò homo non conquiescere, sed palam præ gaudio gestire, nec cum discipulis tantum ea communicare, sed ad amicos & familiares circumcurrere, lætitiâ apud omnes testari, non aliter atque Archimedes invētâ subæratî auri obrusâ, ad suum regem lætabundus properâsse fertur, magnâ voce exclamans, *εὕρηκα, εὕρηκα.* Quia autem magnum illum horum arcanorum epoptam, quem diximus, Renatum de Cartes, abdita quæq; penetrare videbat adminiculo pulveris eruditi, in quo & ipse adolescens non levem operam posuerat; se deintegro, ex quo in hanc urbem venit, ad hæc studia convertit, ad eam rem usus consuetudine eruditi viri Francisci Schoten; quòd earum literarum ignaros, à penitione rerum cognitione exclusissimos esse comperisset, illud magni Platonis scitum secutus, *ἴδεις ἀγαμέμνονος ἐπίτω*, quâ voce ejus artis imperitos ab interiore sapientiæ sacrario arcebat. Quare etsi hujus scientiæ magnum haberet usum, majorem semper requirebat, hanc unam esse disciplinam persuâsus, quâ non Eudoxus modò, & Hipparchus, syderum mensuram ad digitos revocâset; verùm etiam Archimedes humanas vires excessisset: & qui idem pos-

sent,

sent, solos rectè philosophari, & proximè ad Deum, qui omnia posset, accedere. Ita non minore alios docendi, quàm discendi studio semper ei ardebat animus, ut quas susceperat in nostrâ Academiâ partes, decenter & cum laude sustineret, multum diuque meditando & elucubrando, quæ publicè dicenda forent. Quo continuo labore fractus & crebris vigiliis exhaustus, febri denique corripitur, quâ per menses amplius sex miserè conflictatus, cùm in dies plus plusque consumeretur, & hypochondriacis obstructionibus, sensus subinde turbatiores viderentur, animo integro eum constanter complexus est, cujus admirabilem sapientiam & potentiam non minùs ex structurâ universi, quàm ex sacro verbo vereri didicerat; suo exemplo nos omnes commonefaciens, quæ in hoc cum ipsâ morte conflictu prima curarû esse debeat, ut nempe nobis ratio apud eum constet, qui unus nostræ, dũ hîc sumus, & futuræ sortis arbiter est. In quâ cogitatione defixus, cùm necessitatem ultimam jam præfagiret animus, & amici sui, quo familiariter utebatur, reverendi viri Bern. Busschovii novissimum requireret alloquium, adstantem conspicatus, *Bona*, inquit, *verba de Deo præeas, & meliore vitâ: cujus beatitudinis clariora in me, quàm hæctenus capere potui, documenta nunc experior.* Salutari ejus viri precatione peractâ, *Tecum, amice*, inquit, *comprecatus sum.* Videte, quæso, Aud. ardorem mentis

suum creatorem complexę. hinc febris ardentior
 lancinabat miserum : illinc edax inedia carpebat
 exhausti corpusculi reliquias : inter quos carnifi-
 ces dolores , inter quę turbamenta sensuum , om-
 nium cruciatuum victor animus , in semet conver-
 sus, quasi corporis vinculis exolutus , ruptis obici-
 bus, circumfusam penetrat caliginem, ad suum, qui
 finxit, raptus conditorem Deum. Quò nunc, quem
 lugemus, excessit, sui que voti jam damnatus , inter
 cognata versatur sydera ; & quę ex magno harum
 literarum præceptore de rebus cœlestibus accepe-
 rat , & alios docuerat , coram contuetur ; quę que
 ex humili loco contemplatus est , nunc adspectat
 propiùs , & nos homunciones in imò reptantes de-
 spicit, & si vel posset, ad nos redire nolit , humanę
 sortis jam pertæsus. Tecum tamen, magne Atlas,
 qui unus fere universum nunc fulcis cœlum , non
 suppositis humeris, sed solidis divini animi rationi-
 bus ; non per accumulatos montes Pelion & Of-
 sam, de quo poëtę fabulantur , sed certioribus gra-
 dibus , cum lubet , mundi extima conscendis : te-
 cum, inquam, quod inter corporis cruciatus coram
 non potuit, nunc ex cœlesti arce ita loquentem mi-
 „ hi audire videor. Ultimo, quod nunc liberiùs re-
 „ cordor, tuo alloquio, suavissime amicorum, nihil
 „ prope , aut tertiata modò & quartata verba semi-
 „ animi voce , mœsto tibi sum locutus ; nunc putri
 „ illo & caduco hospitio egressus , loquar expedi-
 tiùs :

„tiùs : & quia corpus jam defecit , ad te descendit
 „animus , te visurus , qui ad me visisti sapius , ut
 „quod unus sciebas , vel meditando novum didice-
 „ras , uterque sciremus . Revisisti ad me ultimùm ,
 „conclamatâ jam valetudine , mœrens , frater ad
 „fratrem , vel , quod arctius & sanctius magnæ in
 „terrâ conjunctionis nomen est , Pylades ad suum
 „Oresten , hoc est , ad te alterum , novissima colla-
 „turus officia : quod cû in deficientem & jam deploro-
 „ratû non posses , meo (nã memini) innixus lectulo ,
 „ubertim flèsti : quas lacrymas etsi in me tum non
 „videris mutuas , exhaustis & exiccatis languore
 „oculis , plorantem amantis animum utique cogi-
 „tasti , quo constricti ,

Qui duo corporibus , mentibus unus erant ,

idem semper volentes , idem semper nolentes .

„ *Tecum etenim longos memini consumere soles ,*

„ *Unum opus & requiem pariter disponere utrumq̃ .*

„ *Non equidem hoc dubites , amborum fœdere certo*

„ *Consentire dies , & ab uno sydere duci .*

„ Vnum modò est , quod de fati injuriâ querar , quòd
 „ te cum corpore adhuc colluctantem in imo reli-
 „ querit , me in alto immortalibus Diis nunc proxi-
 „ mum posuerit , supra solem & ardentem cœli fa-
 „ ces , quòd me duxisti sapius , & nunc ego te vellem .
 „ Sed quid rursus mœrore squalidum & plorabun-
 „ dum aspicio ? quid in hoc animi & corporis di-
 „ vortio , mutuas amantis lacrymas frustra sollici-

tas ?

„tas ? ubi ploratibus non est locus : unde , quod tu
 „haut nescis , exulant gemitus & suspiria , & mor-
 „talium mœrorum vertitur in immortale gaudium.
 „Vnum modò , quod dicere cœperam , mihi nunc
 „beato grave est , quòd non pariter absterfis lacry-
 „mis unà gaudemus : quòd te inter caliginosa ma-
 „gis , memet in mediâ luce positum video. Sed , quæ
 „magni & excelsi animi in ipso corpore libertas
 „est , hîc inter collucentes cœli ignes , ubi quasi in
 „tuo circo decurrere consuêsti , mihi occurreris sæ-
 „pius , & , quod tu in primâ beatitudinis parte sem-
 „per posuisti , totius fabricæ admirabilem contex-
 „tum coràm unà contuebimur. Tu interim , ne
 „hanc felicitatem mihi invidisse videre , omit-
 „te , quæso , vel inferos sollicitare , vel veterum he-
 „roum vanos conatus cogitare , de quibus poëtæ
 „canunt , Theseum dico , vel Herculem. Neque e-
 „nim corpore rursus jungi est opus , quos animo-
 „rum consensus æternùm devinxit : nec , si vel pos-
 „ses , reduci velim : sed te totum potius mihi hîc
 „jungi cupiam , ut alter alterum complexi , eodem
 „perfruemur gaudio : ut unà magna hæc permeare
 „spatia , Solisque & Lunæ faciem ,

—*pectamq; oculis radiantibus æthram*

„inspicere , & extra inferioris mundi contactum
 „& illuviem positi , non telescopiis , ut solemus , sed
 „digitis cœlestes globos , & extimam mundi com-
 „pagem , quò humana mensura non pertingit , me-
 „tiri,

„tiri; & quod supra hæc omnia est, ipsi universi-
 „tatis opifici consociari possimus. Cæterùm, ut ex
 hoc diverticulo ad vos, Audit. regrediar, paucis,
 qualem se in vitâ, & quod præcipuè spectari solet,
 qualem se in morte gesserit noster Renerius, jam
 diximus, veterum Græcorum & Romanorum ex-
 emplo; qui si quando eximia virtus è terris emigra-
 ret, multum ad morum exempla interesse credide-
 re, vitam honestè actam omnium oculis subjicere,
 atque imprimis summam in ipsâ morte constan-
 tiam: quòd is hujus scenæ actus esset novissimus;
 quo ut quisque optimè defungeretur, ita optimus
 & præcipuè imitandus censeretur. Multos quidem
 terrent funebria: aliis ominosa videntur. Verùm,
 ne improvisa & tantò gravior nobis superveniat
 decretoria illa hora, apprimè in vitâ utile est, sub-
 inde ad ossa & cineres revocare animum; ad fera-
 lem urnam & mortuale choragium referre oculos.
 Quæ res & sortis humanæ nos admonet, & elati a-
 nimi typhum & nimium comprimit spiritum; &
 quod utroque majus est, mortis contemptum parit:
 non aliter atque miles crebrò in acie versatus, mi-
 nùs horret plagas & vulnera: ita frequens fune-
 rum aspectus, & mortis meditatio, tollit ejusdem
 metum. Quòd enim moriturus trepidat, morien-
 tis potius, quàm mortis vitium est: quam nemo hi-
 lari excipit vultu, nisi qui se ad illam diu compo-
 fuerit: quæ non minima humanæ sapientiæ pars
 est.

est. Vivere totâ vitâ discendum est : sed totâ quoque vitâ discendum est mori. Non alia quippe quàm cum illo hoste acrior pugna est : non alius triumphus major, quàm expugnâsse mortis metum. Minùs autem eam metues, si corpus hoc non domum, sed breve hospitium cogites, ex quo migrare, non arbitrarium sit, sed invicta necessitas. dubia quidem timenda, certa autem expectanda sunt. Adde quòd singuli fere morbi diversis curantur remediis : sola mors malis medetur omnibus ; eorum utique, qui miseræ huic vitæ renuntiantes, meliorem sperant, in beatorum transcribendi ordinem, & ipsius contubernium Dei. De quo mortalitatis officio tantò frequentius cogitandum est, quod an didiceris, experiri non possis ; alieno autem exemplo docere faciliùs. Morientis lectum qui circumstant propinqui, vel amici, cum singulientem anhelantis audiunt spiritum, cum rigescentes adspectant artus, omnia denique in mortem composita: pars quasi attoniti stupent; lacerato pectori manus ingerunt alii; pars in muliebres se projiciunt fletus ; solus sapiens spectat sine strepitu. singulas moribundi voces, singulos gemitus & suspiria pensitat : omnes denique gestus & nutus attentè notat, quædam tacitè probans, quædam castigans : atque ita ex novissimo illo hominis certamine, sibi exemplum capit, ut se ad eandem necessitatem decenter componat, & cum opus erit, communem

munem fati viam ingrediatur promptiùs. Quod ipsum nos quoque salubriter imitemur. Discamus igitur primævi juvenes, discamus viri, primò quàm caduca & profluvia res simus; aut si dubitamus, doceat nos, qui multa docuit, noster Renerius, qui nos vetat spes inchoare longas. Nascimur & mox denascimur, herbæ solstitialis instar, quæ repente oritur, & repente aboritur. Et quia omnibus eandem hîc legem scribit fatalis necessitas, idem quæso cogitent viri principes, idem terrarum domini cogitent reges: quia

— *mors sola fatetur,*

Quantula sine hominum corpuscula.

Deinde id quod caput est, præcipuè hîc laboremus Christiani, ut quod in carissimi collegæ occasu viderunt propinqui & amici, erectus & melioris vitæ certus sit animus, cujus spei plenus, præsentem mortem rectis intuetur oculis, & deficiente corpore, ipse non deficit, illud terre, animam redditurus cælo.

D I X I.

AD

AD

M A N E S

DEFUNCTI, QUI CUM

NOBILISSIMO VIRO,

RENATO de CARTES,

*Nostri seculi Atlante & Archimede unico,
vixit conjunctissimè, abdita Natura & cæli exti-
ma penetrare, ab eodem edoctus.*

Accipe, RENERI, jam verba no-
vissima amici:

Accipe post lacrymas gaudia
longa meas.

Macte animi, quòd te nunc inter lucida cœli
Sydera municipem flammifer orbis habet.

Quæ sit in excelso facies polydædala rerum;

Quam sit apud superos ingeniosa domus;

Quæ nova diverso volvantur corpora tractu;

Iam clarent oculis pervia cuncta tuis:

Qui propius nunc astra vides: quò duxit hian-

tem

Sæpius

Sæpius ex humili mens studiosa loco.
Nec tamen, ætherei quamvis nunc incola
mundi,

Linqueris à Pylade tristis Orestæ tuo.
Syderibus cognatū animū qui miscuit Atlas,
Te socio in terris Hercule, semper adest.
Seu juvat ire viam, quæ flectit plaustra Bootes,
Perpetuoque riget Parrhasis ursa gelu;
Sive lubet medio potius confidere in axe,
Unde solent pariles noctibus ire dies;
Seu vagus igniferū jam totum circuis orbem,
Certius ut notas experiare vias;
Ille tibi ardentes inter venit obuius ignes,
Ut vocet ad digitos sydera quæque suos.
Naturamque subit totam, penitusque recessus
Pandit, & occultos eruit arte sinus.
Et nova quæ docuit, tibi nunc comperta pa-
tescunt,

Omniaque in liquido sunt manifesta die:
Ut meritò dubites, utrū magis illius arti,
An nunc indigeti sint mage clara tibi.